

Mødereferat

Emne	Det grønne råd						
Dato	24.03.2011						
Sted	Rådhusannekset, lokale 424						
Deltagere	<table border="1"><tr><td>Preben Blomgreen (PB) Andreas Andersen (AA) Gert Fahlberg (GF) Carsten Matzen (CM) Mogens Dall (MD) Andreas Herman (AH) (fra kl.14.30) Jørgen Jørgensen (JJ) (suppleant) Ole Jozefowicz (OJ) (suppleant)</td><td>Danmarks Jægerforbund DN lokal DOF lokal Friluftsrådet lokal LandboSyd Naturvejlederforeningen Landbrugsrådgivning Syd Danmarks Sportsfiskerforbund</td></tr><tr><td>Peter Jørgensen (PJ) (til kl. 14.45)</td><td>TMU</td></tr><tr><td>Ebbe Enøe (EE) Bjarne Vestergaard Poulsen (BP) Bent Albæk (BA) Bo Kruse (BK) Stine Jacobsen (SJ)</td><td>Sønderborg Kommune</td></tr></table>	Preben Blomgreen (PB) Andreas Andersen (AA) Gert Fahlberg (GF) Carsten Matzen (CM) Mogens Dall (MD) Andreas Herman (AH) (fra kl.14.30) Jørgen Jørgensen (JJ) (suppleant) Ole Jozefowicz (OJ) (suppleant)	Danmarks Jægerforbund DN lokal DOF lokal Friluftsrådet lokal LandboSyd Naturvejlederforeningen Landbrugsrådgivning Syd Danmarks Sportsfiskerforbund	Peter Jørgensen (PJ) (til kl. 14.45)	TMU	Ebbe Enøe (EE) Bjarne Vestergaard Poulsen (BP) Bent Albæk (BA) Bo Kruse (BK) Stine Jacobsen (SJ)	Sønderborg Kommune
Preben Blomgreen (PB) Andreas Andersen (AA) Gert Fahlberg (GF) Carsten Matzen (CM) Mogens Dall (MD) Andreas Herman (AH) (fra kl.14.30) Jørgen Jørgensen (JJ) (suppleant) Ole Jozefowicz (OJ) (suppleant)	Danmarks Jægerforbund DN lokal DOF lokal Friluftsrådet lokal LandboSyd Naturvejlederforeningen Landbrugsrådgivning Syd Danmarks Sportsfiskerforbund						
Peter Jørgensen (PJ) (til kl. 14.45)	TMU						
Ebbe Enøe (EE) Bjarne Vestergaard Poulsen (BP) Bent Albæk (BA) Bo Kruse (BK) Stine Jacobsen (SJ)	Sønderborg Kommune						
Fraværende	Inge Gillesberg, Naturstyrelsen; Morten Ringgive, Danmarks Sportsfiskerforbund; Jakob Ensig-Kraup, Skovdyrkerforening Syd; Niels Iwang, Landbrugsrådgivning Syd; Karsten Justesen, Ferieregion Sønderborg; William Fabricius, Museum Sønderjylland TMU: Peter Hansen, Ole Stisen, Jan Rytkjær Callesen, Frank Bodholdt Jacobsen, Erik Lauritzen, Charlotte Riis Engelbrecht						
Møde indkaldt af	Ebbe Enøe						
Mødereferent	Stine Jacobsen						

Referat

1	Godkendelse af dagsorden
2	Meddelelser fra formanden <u>EE</u> : Budget: Naturpleje og pleje af fortidsminder: 220.000 Information om Sønderborg Kommunes vand- og naturindsats 2011 (bilag) Naturnet Als: Afgræsningen fortsætter, stier er etableret og en riderute undervejs. Flensborg Ydre Fjord, projektet er afsluttet. Vi forventer, at vi foreløbig vil bruge vores ressourcer på natur- og vandplanerne: I den sammenhæng har vi foretaget en række vandløbsundersøgelser. Vi arbejder med genskabelse af Bundsø og et vådområdeprojekt ved Birkepøl på Sydals som en del af arbejdet med vandplanerne. Desuden arbejder vi med at skabe et kunstigt rev og har foreslået det som et virkemiddel i vandplanerne. Til det projekt er der nedsat en privat styregruppe. <u>MD</u> : Peger på, at drikkevandet er mere forurenet med kvælstof end havvandet. I indlægget blev der ikke nævnt noget om fosfor og miljøfremmede stoffer. <u>EE</u> : Fosfor og miljøfremmede stoffer kommer i vandplanerne. <u>BP</u> : Der er fokus på miljøfremmede stoffer, der reguleres i udledningstilladelserne. <u>AA</u> : Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling synes, det er flot, at der sker noget på naturområdet, ikke mindst med de planlagte naturvejlederture. Det er ærgerligt, hvis der ikke fremover kommer projekter, som der var i Naturnet Als

	<p>med f.eks. afgræsning af private arealer. Naturplanerne kommer primært til at dreje sig om de statslige arealer i vores kommune.</p> <p>Vandhuller: DN lokal synes stadig, at det er ærgerligt, at der ikke gøres noget for de særligt beskyttede arter der, hvor de har det svært. Ikke mindst på Midt- og Nordals er arterne trængte og de områder ligger uden for indsatsområdet i Interreg projektet.</p> <p>Opfordrer til, at kommunen arbejder bredt inden for naturområdet, så ikke alt hænges op på vand- og naturplaner.</p> <p>CM: Roser initiativet med naturvejlederture. Friluftsrådet i Sønderjylland vil prøve at udarbejde en samlet plan for alle naturvejlederture i de sønderjyske kommuner.</p> <p>EE: Desuden debatoplæg om vindmøller, til orientering</p> <p>PJ: Den er sendt i høring, inden den er politisk behandlet, fordi man vil høre borgernes mening først.</p>
3	<p>Behandling af dagsordenspunkter</p>
3a	<p>Sønderborg Kommunes høringssvar til vand- og naturplaner</p> <p>Gennemgang v. Bo Kruse og Bent Albæk. Indlæggene er vedlagt som bilag</p> <p><u>BK</u>: Det fremgår af høringssvaret, at vi stadig mener det, vi sendte ind i idéfasen og forhøringen.</p> <p>Vi tager forbehold for tidsplan og manglende oplysninger og stiller forslag om etablering af kunstige rev som forsøgsprojekt for fjernelse af kvælstof i havvandet.</p> <p><u>MD</u>: Hvorfor har I beskrevet revene som 2 meter høje? Hvis man laver dem lavere, vil økonomien blive bedre i forhold til kvælstoffjernelse.</p> <p><u>BK</u>: Vi har ikke lagt os fast på udformningen af revene. Desuden er der flere interesser i det, også for dykkere osv og de er med til at hente pengene. Vi har ikke lagt os fast.</p> <p><u>BK</u>: For vandløbene gælder det, at faktuelle fejl påpeges. Desuden er vi i gang med at udføre supplerende undersøgelser.</p> <p>Søer: Vi har kommenteret om det er de rigtige søer, der er med, vi synes, der mangler nogle.</p> <p><u>MD</u>: Hvorfor tager I mere med, når I siger, I forvejen får svært ved at nå det?</p> <p><u>EE</u>: Det drejer sig om faktuelle fejl og desuden løber indsatsen til 2021, så vi ser samtidig længere frem.</p> <p><u>MD</u>: Påpeger problematikken om "ålegræsmetoden".</p> <p><u>EE</u>: Vi ved godt, at metoden er til diskussion, men vi har besvaret vandplanerne, som de ligger i udkast.</p> <p>Naturplaner: Primært terrestriske områder indtil videre, men stort set kun på statslige arealer. Vi har påpeget uoverensstemmelser og mangler. Ikke mindst, at planperiode for naturplan og for skovplaner ikke passer sammen (8 år og 12 år).</p> <p><u>EE</u>: Man kan læse høringssvaret som bilag til byrådsreferatet.</p> <p><u>MD</u>: Har I hørt fra Naturstyrelsen i forhold til jeres høringssvar? F.eks. at I fraråder motoriseret kørsel i skovene.</p> <p><u>EE</u>: Dette er Kommunens høringssvar og indeholder en hensigtserklæring om at afskaffe motoriseret offentlig kørsel i nogle af de områder, hvor det er denne færdsel er problematisk i forhold til dyrelivet.</p> <p><u>MD</u>: Prisen for åbning af vandløb er sat for lav</p> <p><u>BK</u>: Prisen er sat uden randzoner. Desuden svært at forholde sig til, når man ikke har resultaterne fra arbejdsgrupperne.</p> <p><u>OJ</u>: Er det kun dem, der, er vist på bilaget, der skal åbnes?</p> <p><u>EE</u>: På bilaget ses dem, vi har kommentarer til, du kan se hele planen på naturstyrelsens hjemmeside. Vores høringssvar går primært på, at vi ikke kan nå det til 2015 og påpege-</p>

	<p>ning af faktuelle fejl.</p> <p><u>MD</u>: Undrer sig over, at man ikke har givet Det grønne råd mulighed for at komme med indspil til kommunens høringssvar inden planen vedtages.</p> <p><u>AA</u>, <u>GF</u>, <u>CM</u>: Vores foreninger har sendt deres egne høringssvar.</p> <p><u>BP</u>: Vi har haft utrolig kort tid til at udarbejde svaret og har kun lige nået det inden 6. april.</p> <p><u>CM</u>: Der er også lavet om på udpegningerne.</p> <p><u>AA</u>: Det ville være fint, hvis vi generelt bliver inddraget mere i beslutningerne også i forhold til budget.</p> <p><u>EE</u>: Vi vil gøre det fremover i det omfang, som det er muligt.</p> <p><u>MD</u>: Vi kunne godt være mødtes inden d. 10. februar</p> <p><u>EE</u>: Det er noteret.</p>
3c	<p>Sønderborg Kommunes administration af særligt beskyttede arter Gennemgang af kommunens administration v. Bent Albæk</p> <p>Artsbeskyttelsen er implementeret nogenlunde i dansk lovgivning. Miljøministeret har udgivet hæfte i samarbejde med landbruget. Artsbeskyttelsen går på bestanden som helhed og på den økologiske funktionalitet.</p> <p>§ 29a i naturbeskyttelsesloven, administreres af Naturstyrelsen. Det er lodsejerens ansvar at undersøge, om der skal tages hensyn. Derudover er kommunen myndighed på en række lovområder, hvor beskyttelsen af arter er implementeret.</p> <p>Det er et problem, at viden om f.eks. flagermus er meget stærkt begrænset. Det er i princippet staten, der skal levere informationen, det ligger uden for kommunernes kompetence. For f.eks. hasselmusen, løvfrøen og marsvinet gælder, at Sønderborg Kommune har et særligt ansvar. I administrationen har vi især fokus på de arter, som vi har et særligt ansvar for her i kommunen. Vi har forskellige procedurer, der skal sikre, at det sker og vi arbejder løbende på at udbrede kendskabet til forpligtelsen til andre afdelinger.</p> <p><u>AA</u>: Hvad med de andre afdelinger? F.eks. vejafdelingen, det lader ikke til, at de har kendskab til problematikken. Eksemplet fra Mjels Vig. Hvad vil I gøre fremadrettet?</p> <p><u>EE</u>: Planer og projekter kommer i høring. Med baggrund i Mjels Vig sagen er Vejafdelingen blevet informeret og vi har fået en plan over, hvad de planlægger at fælde. Planafdelingen vil også blive informeret.</p> <p><u>AA</u>: Kommunens krav om bræmmer omkring vandhuller. Det er vigtigt, at det kan lade sig gøre at lave vandhullerne der, hvor arterne er og det er blevet sværere, når der stilles vilkår om bræmmer.</p> <p><u>BA</u>: Bræmmerne er et ufravigeligt krav, når man anlægger vandhullerne som kompenserende foranstaltninger. Konkret sagsbehandling i hvert tilfælde</p>
3b	<p>Muslingefiskeri i Flensborg Fjord</p> <p><u>GF</u>: Rasteområde for bl.a. 20.000 edderfugle i Sønderborg Kommune, meget vigtige områder for arten. De bliver forstyrret af muslingeskrab og deres fødegrundlag fjernes. Vi vil gerne have, at kommunen har fokus på problematikken, selvom den ligger udenfor kommunens kompetenceområde.</p> <p><u>BK</u>: I indspillet til vandplanen har vi foreslået, at muslingefiskeriet forbydes i visse områder. Vi har desuden foreslået opdræt af muslinger i stedet for skrab. Etablering af det kunstige rev vil hjælpe. Man kunne desuden frede nogle områder, det ser vi på, når vi kommer videre med revet.</p> <p><u>AA</u>: Muslingefiskeri er også problematisk i forhold til frigivelse af næringsstoffer.</p> <p><u>BK</u>: Man mener, at muslingeskrab kan frigive næringsstoffer og ødelægger de tiltag, der</p>

	<p>sker på land. MD: Man kan ikke få en græsmark, hvis man pløjer hele tiden. CM: Hvad med den nye alge og muslinger? OJ: Man ved det ikke, men det lader ikke til, at den tager skade. BK: Tilladelserne fornyes hvert år og det burde have indflydelse, at områderne ligger i habitatområde. Det ville muligvis også kunne give et økonomisk overskud at dyrke muslinger på line.</p>
3d	<p>Kitesurfing omkring Flensborg Fjord GF: Kitesurfing er et problem for fuglelivet flere steder i kommunen. Problemet er der stadig, selvom der er kommet begrænsninger. Kan man udlægge zoner omkring de steder, hvor fuglene ligger? Der er enkelte steder, hvor der nu er restriktioner.</p> <p>CM: På Fyn har Friluftsrådet fået lavet en aftale med de lokale surfere, der regulerer, hvor og hvornår, man må surfe. I vores område er surferne uorganiserede, derfor er de sværere at nå. Surferne forstyrrer mere end jagt. Kan vi få skilte op?</p> <p>EE: Der er ikke mulighed for at gøre noget med loven i hånden, man kan f.eks. ikke lave lokalplaner for havet.</p> <p>CM: I Tyskland har man mange steder ikke adgang til stranden, det regulerer til dels, hvor man kan surfe.</p> <p>EE: Vil gerne høre, om Det grønne råd har en mening om, hvor man kan sige, at det ikke vil skade dyrelivet at kitesurfe.</p> <p>Det aftales, at GF sender et kort med indtegninger af de områder, der vil være mindst problematiske i forhold til fuglelivet.</p> <p>Det aftales, at alle forslag kan sendes til Naturafdelingen, natur@sonderborg.dk. Kommunen vil gerne inddrage Naturstyrelsen.</p>
4	<p>Eventuelt</p> <p>AA: Vindmøller, flere af de udpegede områder er problematiske f.eks. ved Brandsbøl Skov. EE: Vi har skrevet et svar til Miljøministeriet, hvor vi påpeger uhensigtsmæssigheder. Området er desuden taget ud af kommunens egen plan.</p> <p>AA: Bilag IV arter på kommunens hjemmeside – hvor er de? Se f.eks. Syddjurs Kommune EE Det vil vi arbejde videre med</p> <p>AA: Orientering om DN projekt om evighedstræer. Det er et projekt, hvor man arbejder med registrering af gamle træer, biologisk og kulturhistorisk. Man kan melde forslag ind til DN Sønderborg.</p> <p>AH: Roser kommunen for at arrangere for naturvejleder. Naturvejledningskalender udarbejdet for Naturstyrelsen Sønderjylland, bliver lanceret i næste uge.</p> <p>CM: Hvornår kommer Alssundstien på hjemmesiden? EE: Officiel indvielse i starten af maj. Stien er ved at være klar, anden etape kommer næste år.</p> <p>CM, AA: Hvad med kommuneplanen, vi har ikke fået svar på vores indsigelser? BP: Planen er påklaget, vi ved ikke, hvad der sker med den.</p>

Sønderborg Kommune, vand- og naturindsats 2011

- Naturprojekterne (Naturnet Als og Flensborg ydre Fjord) er blevet afløst af arbejdet med natur- og vandplanerne, hvor vi forventer at se de første synlige resultater af indsatsen i 2012.

Der arbejdes på vandplanområdet med

1. genskabelse af Bundsø
2. vådområdeprojekt ved Birkepøl på Sydals
3. statusundersøgelser på en række navngivne vandløb, som skal restaureres i de kommende år iflg vandplanerne.

Desuden har kommunen indledt et samarbejdsprojekt med sportsfiskerne, hvor vi i fællesskab kvalificerer de naturmæssigt vigtigste 20 kommunevandløb og koncentrerer den miljøvenlige vedligeholdelse på de steder uden at forringe afvandingen. Som et forsøg har sportsfiskerne "adopteret" Humbækken, hvor de med frivillig arbejdskraft gennemfører en manuel vedligeholdelse i samråd med kommunen.

På naturområdet bliver der i indeværende år gennemført et

1. rydningsprojekt på overdrevet i Bækken-fredningen (besigtiget af det Grønne Råd i 2010) samt løbende etableret
2. mindre naturforbedringer i forbindelse med sagsbehandling. Som et enkelt eksempel er der aftalt etablering af nye vandhuller ved Nybøl i forbindelse med et energiprojekt.
3. I sidste halvdel af 2011 gennemføres et projekt med studerende fra Odense Universitet, hvor man vil undersøge betydningen af sten- og jorddiger som biologiske korridorer med afsæt i de faktiske forhold i Sønderborg Kommune.

Endelig forstærker kommunen naturformidlingen ud fra en ide om, at det er de kommende generationer, der skal bære naturen og miljøet helskindet igennem. Det sker ved at.

1. Opretholde Blå Flag station i Sønderborg med aktiviteter for børn og voksne med relation til naturen i kystvandene
2. Deltage med naturvejleder på fjordsafari med turistsejladserne med skonnerten Håbet
3. Gennemføre månedlige arrangerede ture med naturvejleder ind til sommerferien

Sønderborg

Bilag IV arter – Habitatdirektivets artikel 12

Faktaboks:

Habitatdirektivets artikel 12 er omdrejningspunktet for beskyttelsen af bilag IV-dyrearterne. Artikel 12 indeholder bestemmelser om, hvordan arterne skal beskyttes med forbud mod:

- a) Alle former for forsætlig indfangning eller drab af enheder af disse arter i naturen.
- b) Forsætlig forstyrrelse af disse arter, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer eller vandrer.
- c) Forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen.
- d) Beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder.

Forbuddene gælder for alle livsstadier hos de dyr, der er omfattet af denne artikel.

Det betyder at individer og deres levemuligheder ikke må beskadiges og forstyrres.

Beskyttelsen skal ske ud fra betragtninger af den samlede delbestand af arten – vedvarende økologisk funktionalitet

Faktaboks

Love og bekendtgørelser der er relevante i forhold til beskyttelse af bilag IV-arterne:

- Lov om naturbeskyttelse § 29 a og 29 b
- Lov om jagt og vildtforvaltning § 6 a og § 7
- Naturbeskyttelsesloven § 3
- "Habitatbekendtgørelsen": *Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.* Fastsætter regler om, at myndighedernes administration af miljøbeskyttelses- og naturbeskyttelsesregler skal tage hensyn til bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder
- Artsfredningsbekendtgørelsen: "Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt" freder en række dyre- og plantearter. Bekendtgørelsen beskytter primært individer af arterne og ikke deres levesteder (bortset fra periodisk beskyttelse af hule træer, der kan bebos af flagermus).

Nbl. § 29 a og 29 b forvaltes af staten

Vfl. § 6 a og § 7 forvaltes af staten

Habitatbekendtgørelsen lister en lang række lovgivninger, hvor der skal tages hensyn til bilag IV arter

Artsfredningsbekendtgørelsen forvaltes af staten

Habitatdirektivet har direkte effekt og derfor skal arten og levestederne beskyttes selvom der ikke er lovhjemmel i dansk lov.

Bilag IV arter i Sønderborg Kommune (kendte forekomster)

Vand-Flagermus
Brunflagermus
Langøret Flagermus
Sydflagermus
Trolldflagermus
Pipistrelflagermus
Dværgflagermus
Hasselmus
Odder
Marsvin og Øvrige hvaler
Markfirben
Stor Vandsalamander
Løgfrø
Løvfrø
Spidssnudet frø
Strandtudse

**Sønderborg Kommune har
16 ud af ca. 39 arter**

Hurtig gennemgang af arter og levesteder

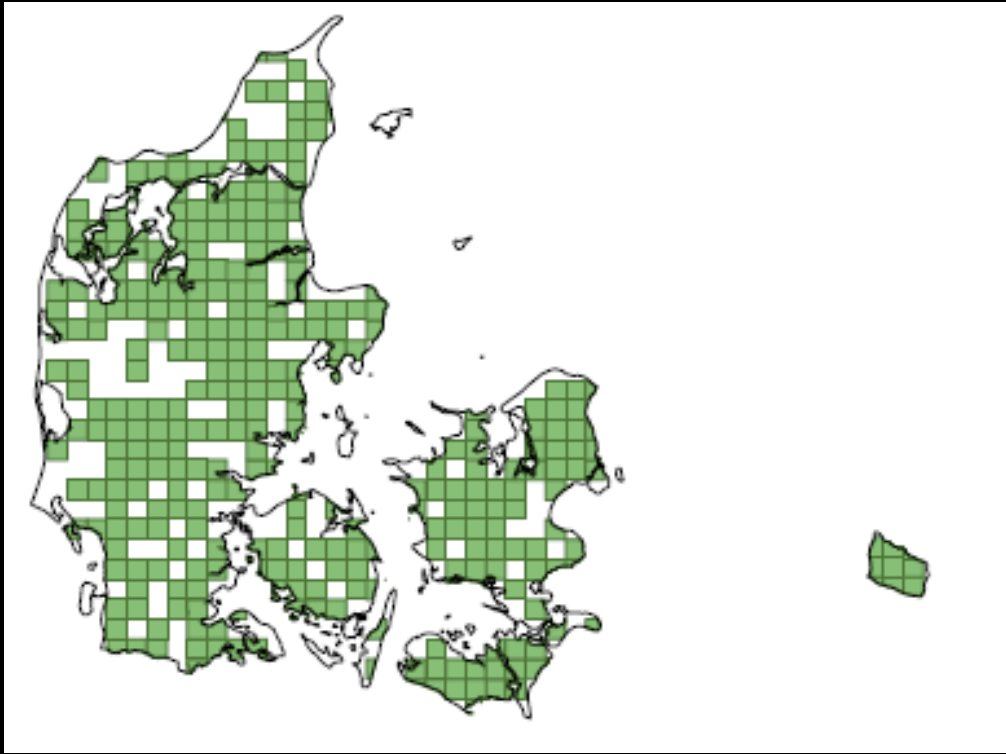
Flagermus

Levesteder:

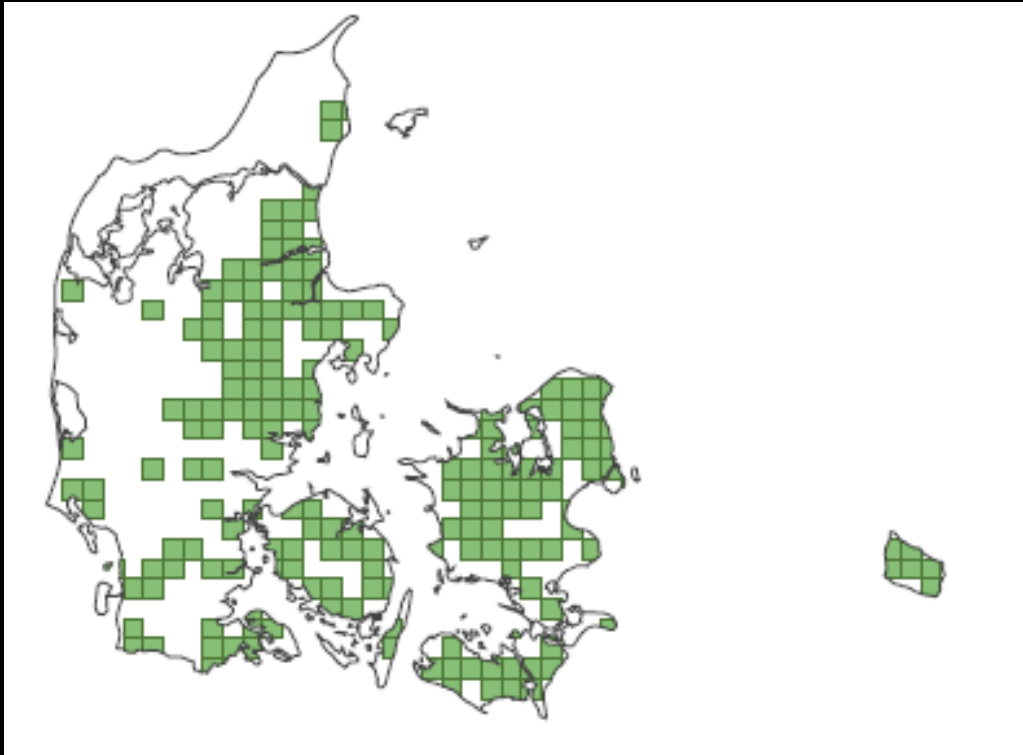

Sønderborg

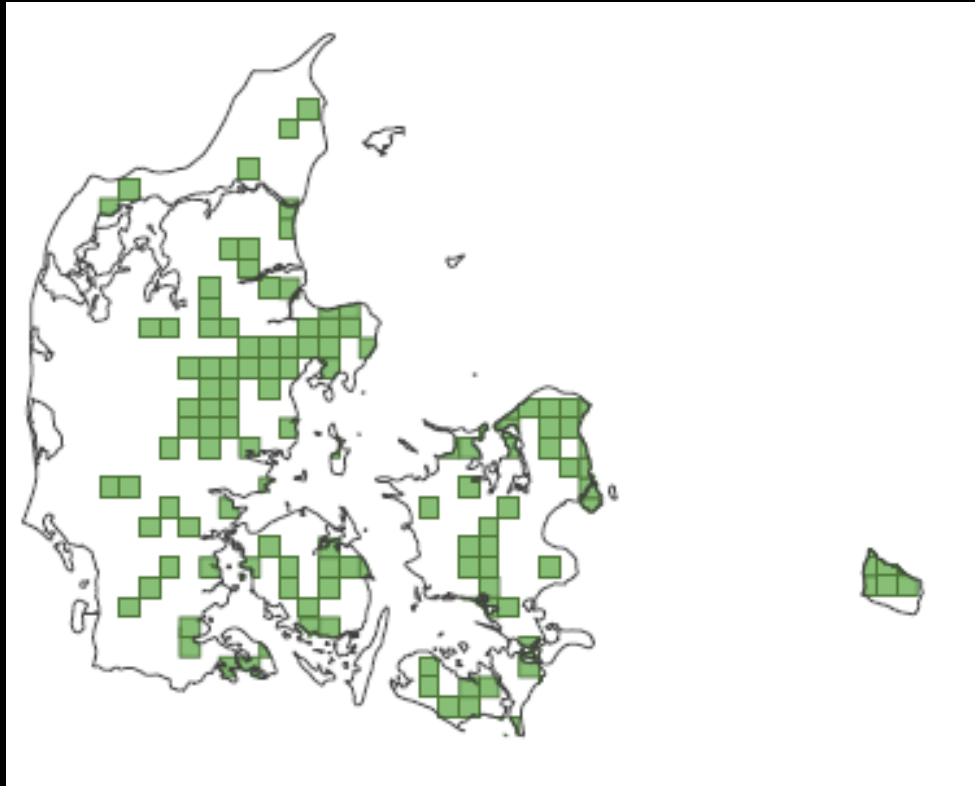
Vandflagermus

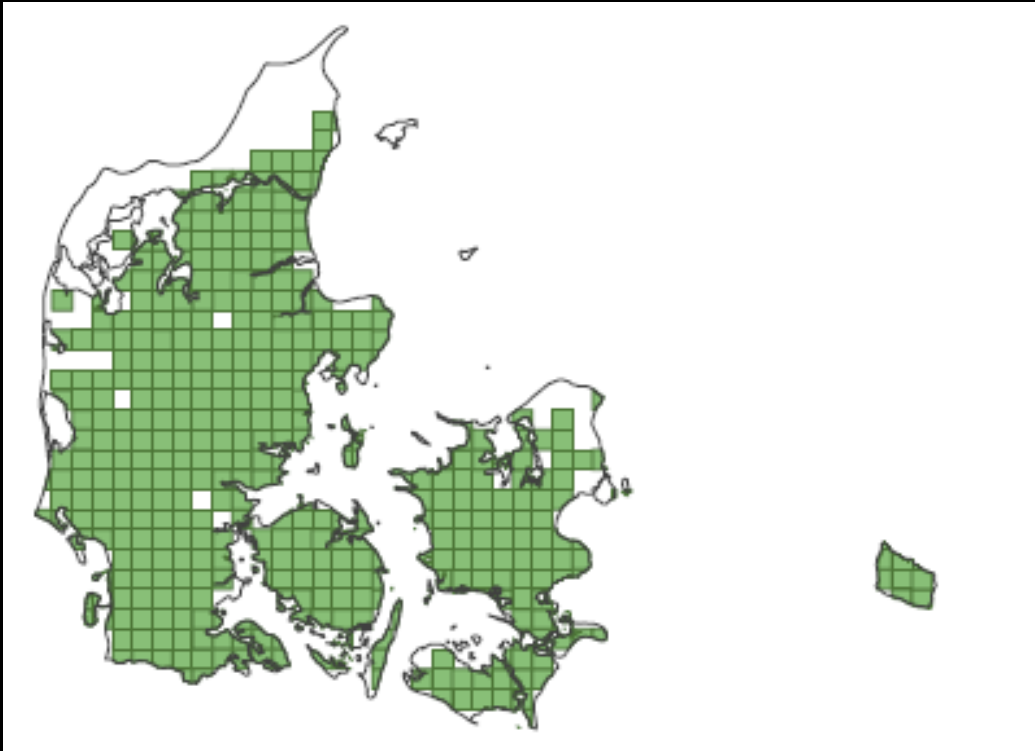
Brunflagermus

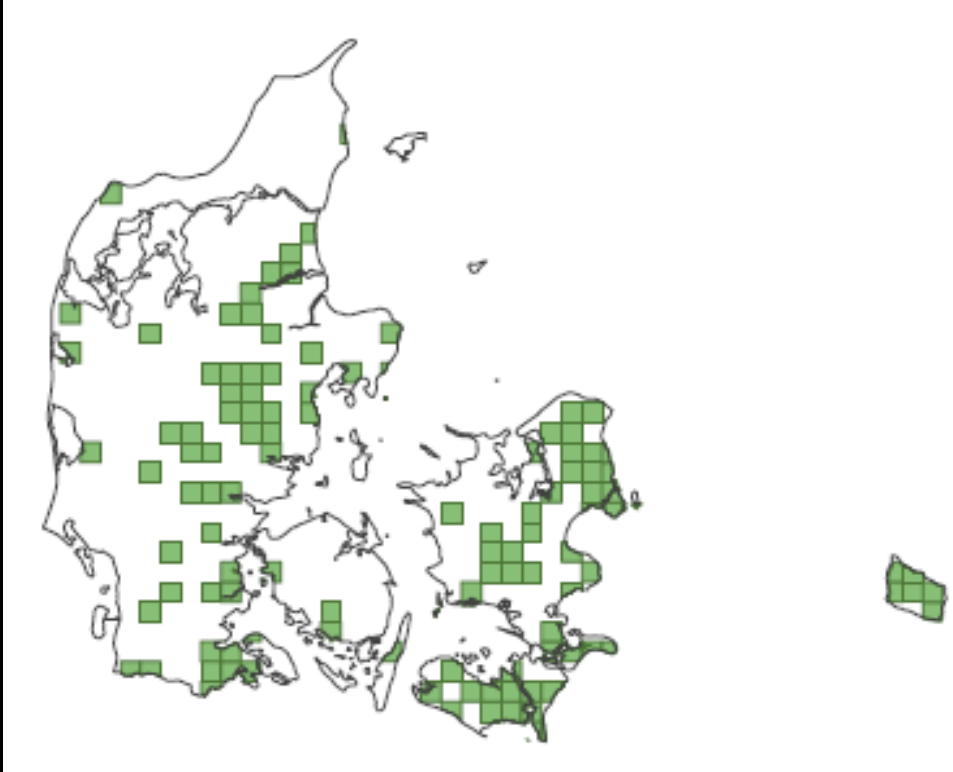
Langøret flagermus

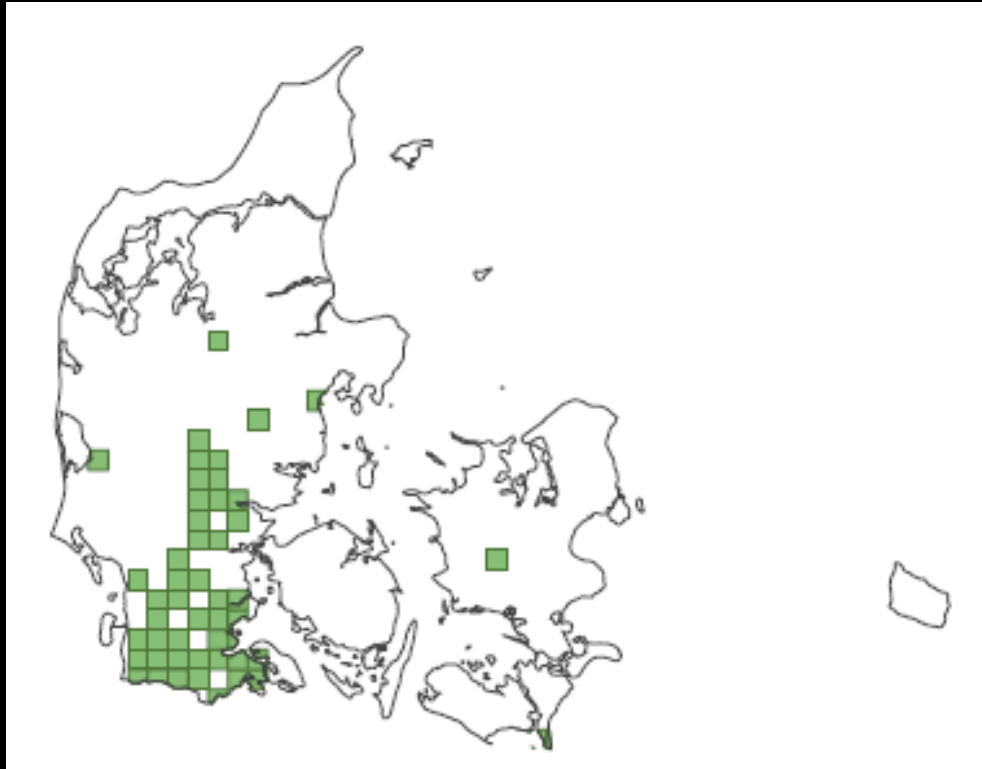
Sydflagermus

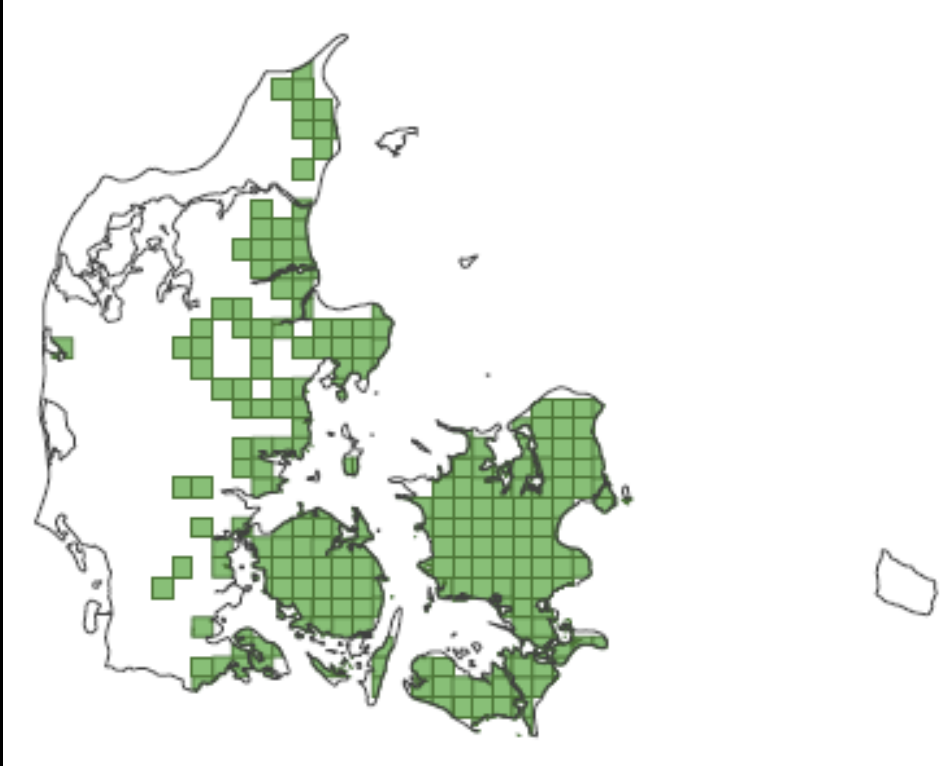
Troldflagermus

Pipistrelliflagermus

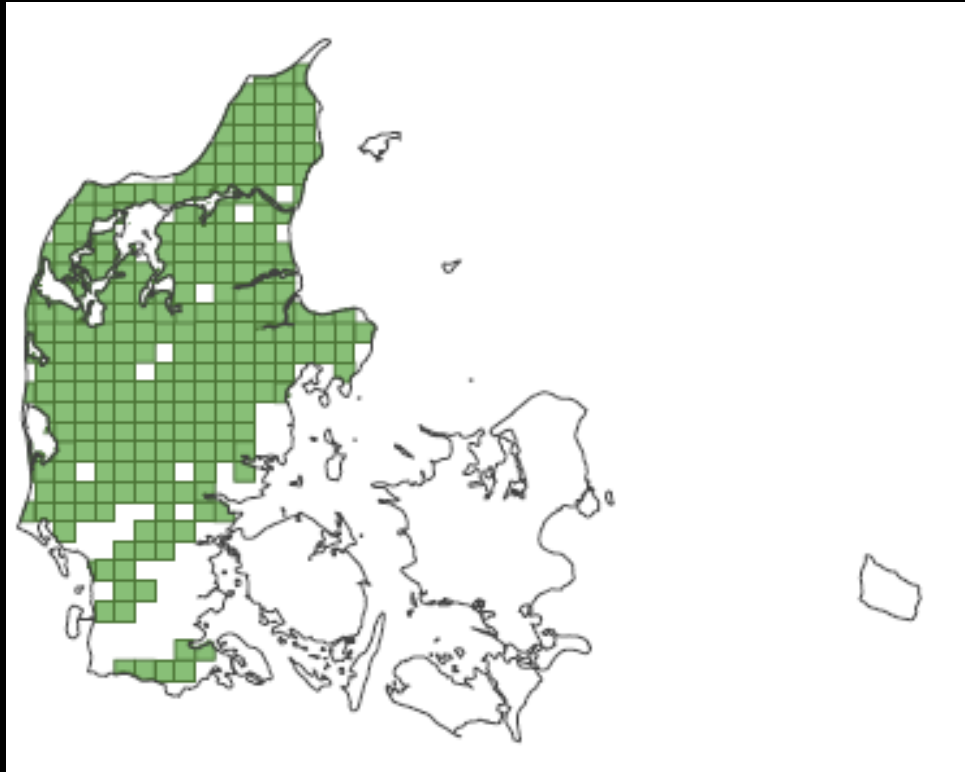
Dværgflagermus

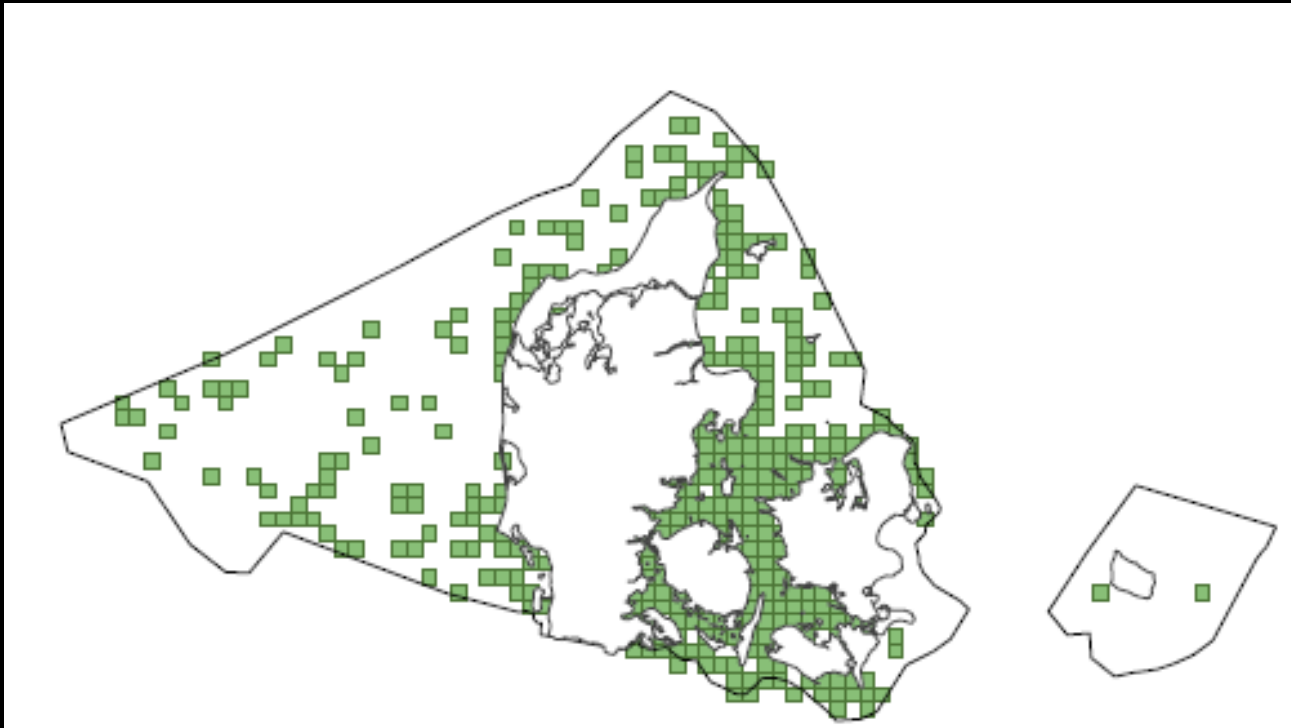
Hasselmus – særligt kommunalt ansvar

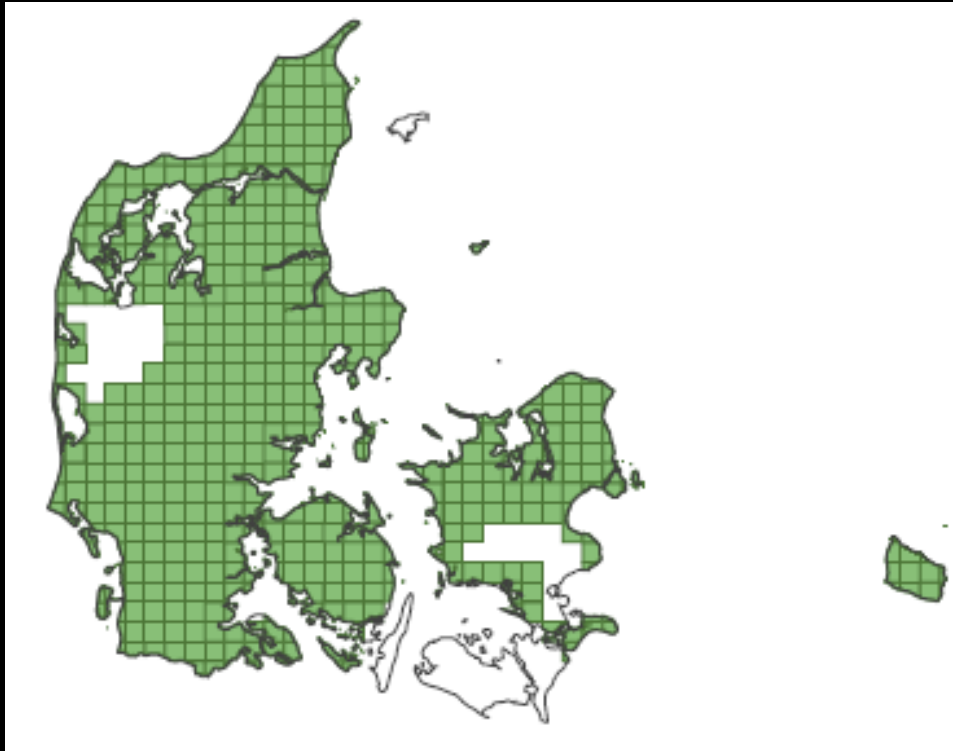
Odder

Marsvin – særligt kommunalt ansvar

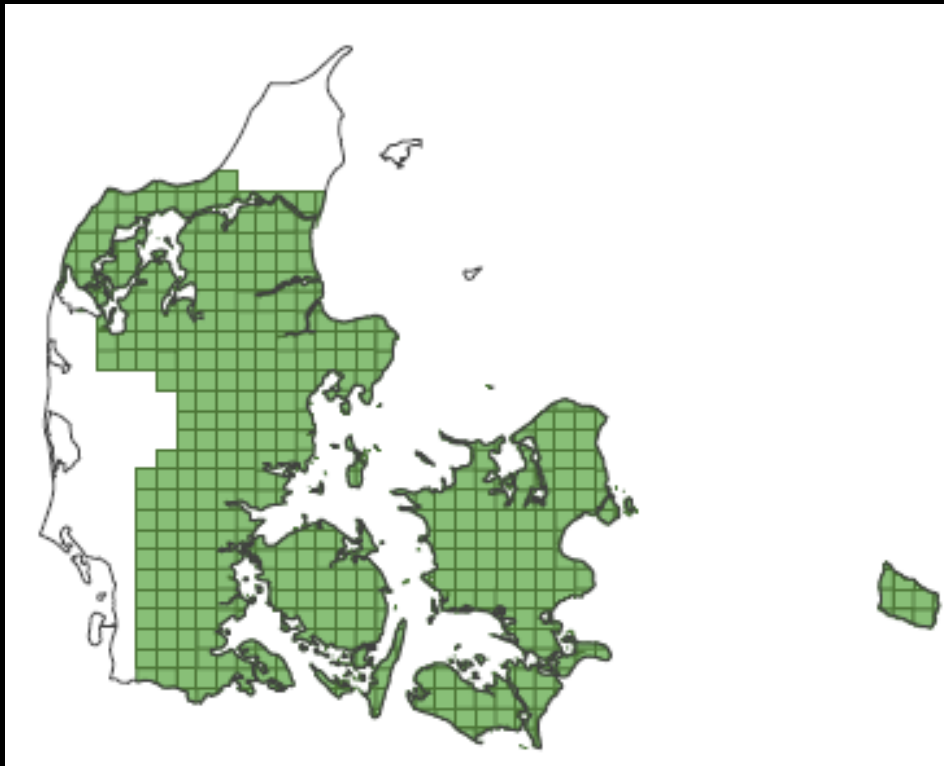
Markfirben

Padder

Stor Vandsalamander

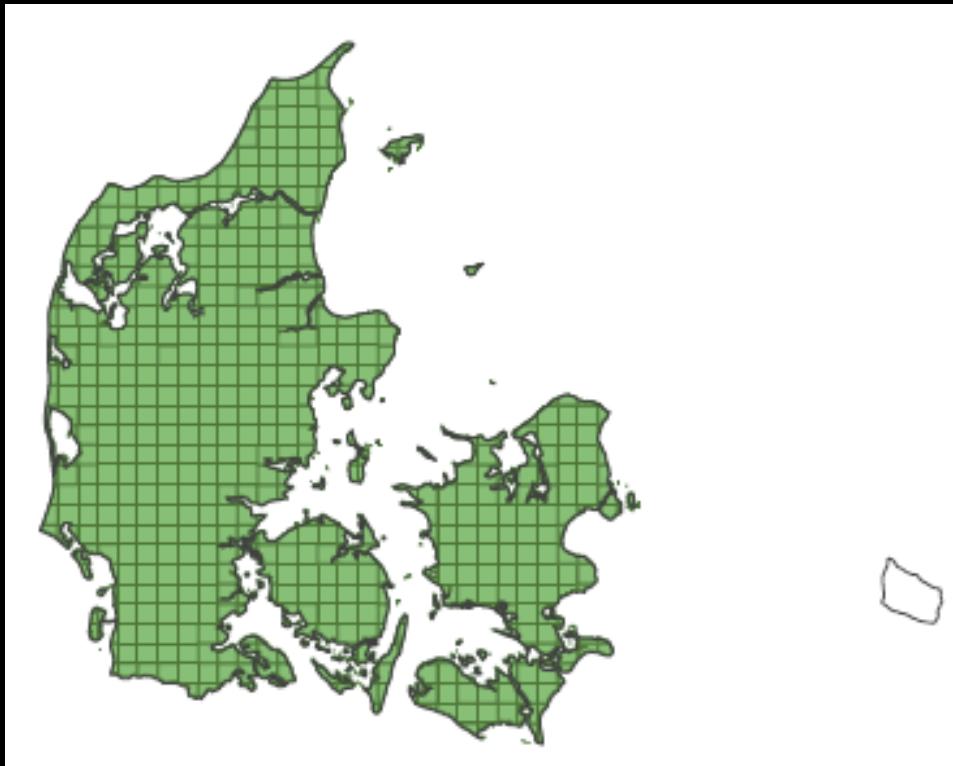
Løgfrø – særligt kommunalt ansvar

Løvfrø – særligt kommunalt ansvar

Spidssnudet frø

Strandtudse – særligt kommunalt ansvar

Levesteder – Hvor skal kommunen passe ekstra på!

Sønderborg Kommunes administration af særligt beskyttede arter:

Administration af bilag IV kræver faglighed og viden, som udelukkende er tilstede i Naturafdelingen

Naturafdelingen screener planer og projekter for mulige konflikter mht. Bilag IV arter

Øvrige afdelinger sender planer og projekter i høring hos Naturafdelingen

Information til andre afdelinger om, hvilke typer planer og projekter, hvor der kan være konflikt med Bilag IV, arter udbygges løbende.

Mange typer planer og projekter har en fast procedure mht. bilag IV arter:

- Dispensationer fra nbl. § 3
- Husdyrgodkendelser
- Lokalplaner
- Miljøscreeninger – VVM mm.

	Arealer i omdrift	Udykket areal	Levende hegn	Skovbryn	Soltære træer	Sten- og jordfliger	Engen	Strandeng mv.	Overdrev	Heder	Moser og kær	Små søer og vandhuller	Vandløb	Bygninger
Bredøret flagermus			X	X	X									
Damflagermus			X		X							X	X	
Bechsteins flagermus			X	X	X									
Brandts flagermus			X	X	X									
Vandflagermus			X		X							X	X	
Skægflagermus				X	X									
Frynseflagermus				X								X	X	
Brunflagermus			X	X	X									
Langøret flagermus														
Sydflagermus			X	X	X									X
Skimmel flagermus				X	X									X
Troldflagermus			X	X	X							X	X	
Pipistrelflagermus			X	X	X									
Dværgflagermus			X	X	X									
Hasselmus			X	X										
Birkemus		X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	
Snæbel														X
Odder											X	X	X	
Markfirben			X	X		X			X	X	X			
Klokkefrø			X			X	X					X		
Stor Vandsalamander			X	X		X					X	X		
Løfrø	X	X				X	X				X	X		
Løvfrø			X	X		X					X	X		
Spidssnudet frø						X				X	X	X		
Springfrø				X		X		X				X		
Strandtudse								X				X		

Sønderborg

Supplerende spørgsmål vedr. bræmmer omkring vandhuller

Bræmmer er et væsentligt virkemiddel til at hindre den ødelæggende randpåvirkning med gylle, kunstgødning og pesticider.

Dyrkningsfrie bræmmer kan være ufravigeligt krav.

Eks. kompenserende foranstaltninger for netop bilag IV arter - eks. motorvejen.

Eks. dispensation til nedlæggelse af beskyttet natur eller indgreb i beskyttet natur med en ok naturtilstand. Her stilles ofte krav om 5 meter bræmmer som en del af det samlede kompenserende areal der ofte er i størrelsesordenen 1:1½ til 1:2 af det areal, som tilstandsændres.

Eks. Dispensation til oprensning af et vandhul med meget lav naturkvalitet. Her vil der indgå vilkår om 5 meter bræmmer, hvis der kan opnås accept hos lodsejer.

Når ovenstående så er sagt, så må det nødvendigvis siges, at den enkelte sag altid får en individuel sagsbehandling og derfor er ovenstående blot en overordnet administrationspraksis.

Hjemmel til bræmmer

Naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3

Dispensation kan gives på vilkår. Naturbeskyttelseslovens opstiller ingen begrænsninger for de vilkår, som kan stilles i forbindelse med en dispensation, idet det dog naturligvis må kræves, at vilkårene ligger inden for rammerne af lovens formålsbestemmelser i §§ 1 og 2. Vilkår må ikke være mere vidtgående end påkrævet (proportionalitetsprincippet) og skal endvidere være klart formulerede med henblik på at kunne håndhæves.

Vandplan 1.11

Generelt

Tidligere indsendt

Sønderborg Kommunes indmelding i forbindelse med Idefasen og høringssvar i forbindelse med forhøringen står stadig ved magt. Det er Sønderborg Kommunes forventning at disse bidrag fortsat indgår i udarbejdelsen af de endelige vand- og naturplaner.

Tid og økonomi

Sønderborg Kommune vil naturligvis prioritere indsatsen, men det virker ikke realistisk at nå at gennemføre de nødvendige indsatser indenfor den fastsatte tidsramme - særligt ikke når indsatserne skal gennemføres ad frivillighedens vej og under meget begrænsede økonomiske rammer.

Manglende oplysninger

Det betyder, at kommunernes mulighed for at afgive høringssvar på en række områder er meget begrænset, eftersom arbejdsgrupperne ikke har afsluttet deres arbejde.

En række af de data som ligger til grund for den fastlagte indsats er af ældre dato.

Kunstig rev i Flensborg Yderfjord

Sønderborg Kommune efterlyser brugen af kunstige rev som virkemiddel til at fjerne kvælstof i de kystnære marine områder.

I forbindelse med byggeriet af motorvejsforbindelsen til Sønderborg har Sønderborg Kommune mulighed for at erhverve billige sten til at bygge rev. Vi mener, at det vil være muligt at etablere to kunstige rev i Flensborg Yderfjord. Revene vil blive ca. 100 meter lange, 4 meter bredde og 2 meter høje. Samlet vil de have en overflade på 1131 m².

Flemming Møhlenberg fra DHI anfører, at et rev på 2 km² fjerner 800 - 1000 ton N årligt. Dette giver omregnet et kvælstoffjernelse på 0.4 – 0.5 kg/m² revoverflade. Således vil de to ovennævnte rev give en kvælstoffjernelse på 452 - 565 kg N årligt. Hvis revene skal have samme omkostningseffektivitet som vådområder – nemlig 866 kr/kg N, så må etableringen af revene koste 392.000 til 489.290 kr.

Med udsigten til billige sten fra motorvejsbyggeriet er det ikke urealistisk at Sønderborg Kommune kan etablere revene til denne pris.

Sønderborg Kommune foreslår at der laves et pilotprojekt med kunstige rev i Flensborg Yderfjord med kommunen som projektholder. Projektet kan evt. indgå som et forskningsprojekt frem til næste planperiode. Kommunen ser gerne at DMU eller et af universiteterne følger projektet for at fremskaffe data om revenes effekt i forholdet til kvælstofomsætning, iltsvind og effekt overfor andre følgeparametre for god økologisk tilstand i marine områder.

Virkemidler

I Sønderborg Kommune er vi ikke beriget med store brede ådale. Vores vandløb er smalle og har sjældent en bundbredde over 1½ meter. Ådalene er ofte fraværende eller meget smalle. Der hvor vi har ådale er store dele af disse registreret som beskyttet natur efter NBL §3. Yderligere lever og yngler en stor del af bilag IV-arterne Stor Vandsalamander, Løvfrø, Spidssnudet Frø og Strandtudse i de områder, hvor vandplanen lægger op til at der skal "sættes vand på" ved etablering af ådale og vådområder.

Constructed wetlands, rev, linemuslinger, udtagning af omdriftsjord

Vandløb

Faktuelle fejl; stationer, mål, indsatser, manglende viden, ny viden

Vi er bekendt med, at der bliver arbejdet med en administrationsmodel for indsatser som ændret vedligeholdelse, restaurering og fjernelse af spærringer og vi har derfor ikke forholdt os til økonomien i de foreslåede tiltag på vandløbsområdet. Vi finder det naturligt at administrationsmodellen ikke alene tager højde for direkte anlægsudgifter, men også tager udgifter til administration (herunder projektering, tilsyn og fundraising) og erstatninger til berørte lodsejere i betragtning.

Søer

Sønderborg Kommune har nogle bemærkninger til, hvilke søer der er med i vandplanen, og hvilke der ikke er med.

Målsatte søer over 1 ha. som ikke er med i vandplanudkastet. Hartsø

Søer mellem 1 ha og 5 ha som ikke er specifikt målsatte i regionplanen og som ikke er med i vandplanforslaget. Helligsø
Søer over 5 ha som ikke er med i vandplanen. Fredsmaj.

Brakvandssøer. Derfor efterlyses et afsnit, som omhandler betydningen af såvel kvælstof som fosfor i brakvandssøer.

Mjang Dam:

Vandplanudkastets tabel 2.5.2 side 193 – 195 angiver, at der skal oversvømmes 25,8 ha ådale til fosforfjernelse i delopland Mjang Dam.

Kystvand

Kommunen peger på både generelle og mere konkrete virkemidler, som kan forbedre forholdene i kystvandene:

- Det forventes, at kystvandene vil opleve en afledt effekt af de tiltag, som kommunen laver ”på land” i forbindelse med igangsættelsen af virkemidler til målopfyldelsen i søer, vandløb og grundvand.
- Etablering af kunstige rev som kompensation for de naturlige rev, der er fjernet ved fiskeri med skrabende redskaber samt råstofindvinding.
- Regulering af fiskeri med skabende redskaber f.eks. muslingefiskeri på naturlige banker.
- Etablering af opdræt af linemuslinger som kompensationserhverv for lokale muslingefiskere. Ved etablering af muslingeopdræt vil der også ske en fjernelse af næringsstoffer fra kystområdet, hvilket vil reducere den lokale belastning.

Kunstige rev/hårdt substrat

Ved ensidigt at fokusere indsatsen for at opnå god økologisk tilstand i kystvandene på kvælstof, risikere vi aldrig at opnå god økologisk tilstand, fordi kystvandene mangler fysisk variation som følge af, at vi har fjernet det hårde substrat på havbunden

Ålegræs.

Korrelationen mellem ålegræs og kvælstof er ifølge Flemming Møhlenberg, Dansk Hydraulisk Institut meget ringe. R^2 -værdierne ligger for det sydlige Lillebælt på 0,23.

Der er således en meget tvivlsom korrelation. Når denne korrelation bruges til at fremskrive en tilstand i en fjord, må fremskrivningen være behæftet med meget stor usikkerhed.

Flemming Møhlenberg fremhæver at forhold som sommertemperatur har mindst lige så stor korrelation med ålegræsdybden, som det er tilfældet for kvælstof.

Kommunen anerkender, at man har fastlagt ålegræsdybden som miljømål.

Kommunen efterlyser, at der i indsatsen i de danske vandplaner også fokuseres på andre virkemidler end de virkemidler som nedsætter kvælstofbelastningen til kystvandene. Der bør i langt højere grad indgås andre parametre end ålegræsdybden til at vurdere kystvandenets økologiske tilstande.

Muslingefiskeri.

Erhvervsfiskeri side 177:

Citat: ”Minimumsdybdegrænsen for skaldyr-fiskeriet øges i takt med ålegræssets udbredelse med henblik på at sikre at fiskeriet ikke hindrer opfyldelsen af den målsatte dybdegrænse.”

Denne sætning får det til at lyde som om, ålegræsset år for år jævnt breder sig til større dybder, og at staten vil monitorere denne udbredelse i alle kystvandene, således at der årligt kan fastsættes nye minimumsdybdegrænser for muslingefiskeriet.

Kommunen har følgende tekniske bemærkninger til måden, hvorpå muslingefiskeriet skitseres reguleret. Det virker som en meget ressourcekrævende opgave for staten at skulle følge ålegræssets udbredelse mod dybere vand, således at fiskeriet kan reguleres efter denne ændring i udbredelse.

Hvis muslingefiskeriet i vandplanen begrænses til at måtte finde sted på dybder, som overstiger de for kystvandene fastsatte miljømål for ålegræs dybdegrænser - $EQR = 0.74$ tabel 1.2.5 side 24 og tabel 2.3.8.

side 131 vil administrationen af muslingefiskeriet gøres mindre kompliceret og mere omkostningseffektivt, ligesom det vil skabe klarhed for erhvervet.

Hvis det faktisk viser sig, at indsatserne i vandplanen giver en udbredelse af ålegræsset, som skitseret i ovenstående citat fra vandplanen, så skal der ses bort fra kommunens fremsendte bemærkninger, hvor der på baggrund af Flemming Møhlner udmeldinger sås tvivl om korrelationen mellem kvælstofniveauet (udtrykt ved klorofyl a) og ålegræssets dybdeudbredelse.

Muslinger på line.

Analyser fra DHI viser, at fjorde og kystvande med stor dybde og stærk strøm egner sig til N-fjernelse med virkemidlet "muslinger på line". Virkemidlet er omkostningseffektivt – særligt i Bælthavet, hvor salget af blåmuslingerne kan medføre et økonomisk overskud. Kommunen efterlyser muligheden for at anvende virkemidlet "muslinger på line" der hvor virkemidlet er omkostningseffektivitet sammenlignet med de i vandplanudkastet foreslåede virkemidler.

Spildevand

Overløbsbygværker - Regnbetingede udløb

I Sønderborg Kommune er der 11 regnbetingede udløb, som der kræves indsats overfor.

Da Forsyningen jo er underlagt reglerne om prisloft, vil vi ikke kunne øge indsatsen yderligere.

Misvisende data.

Åben land – spredt bebyggelse

I Sønderborg Kommune er der 3241 ejendomme, der ikke er tilsluttet til offentlig kloak og hvor spildevandsanlægget ikke forventes at være tidssvarende.

Realistisk kan vi være igennem denne proces inden udgangen af den kommende planperiode, altså til år 2021. Dette forudsætter dog at der afsættes ressourcer til den myndighedsrelaterede opgave gennem DUT, da der ikke for nuværende er tilstrækkelige ressourcer til at løse opgaven.

Høringssvaret tager ikke stilling til det af arbejdsgruppens for spildevand udarbejdede oplæg vedrørende det åbne land, da dette ikke forelå ved kommunens deadline for høringssvar.

Grundvand

Der er ikke nogen indsats.

Ved forhøringen blev der stillet spørgsmål til vurderingen af grundvandsforekomsternes kvalitet på Als (tabel 2.3.15) idet disse var vurderet som ringe kemisk tilstand, hvilket er i modsætning til vurderingerne i Miljøcentrets kortlægningsrapport for Als.

Naturplaner:

Høringssvar vedr. Natura 2000 områder i Sønderborg Kommune: 83 Rinkenæs Skov, Dyrhaven og Roden Skov (inkl. Sø- og Lytskovsarealerne, Buskmose Skov, Engskov og Tralskov) – 200 Augustenborg Skov, 189 Lilleskov og Troldsmose samt 197 Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als.

Efter en nærmere gennemgang af forslag til Natura 2000-planer 2009-2015 med beliggenhed i Sønderborg kommune er det besluttet, at genfremsende store dele af det materiale, som blev fremsendt i idefasen. Det er kommunens vurdering, at der skal mere indhold i sigtelinjerne for at kunne sandsynliggøre opnåelse af gunstig bevaringsstatus på sigt.

Kommunens opgave er meget begrænset da områderne tilhører staten eller er marine.

Perioden

Planperiode og driftplaner passer ikke sammen.

Synergi med vandplanen. Det vides ikke om vandplanerne løser områdernes problemer.

Naturplanerne bør indeholde de nødvendige løsninger med indsatser og sigtelinjer, der løser problemer med tilknytning til vandmiljøet uafhængig af vandplaner. Ligeledes bør naturplanerne være langt mere konkrete i forhold til kvælstofdeposition uafhængig af Grøn-vækst udspillet.

Forhold som er uhensigtsmæssige i forholdet til udpegningsgrundlag er påpeget.

Hydrologi, drift, afgrænsning, forstyrrelser, eutrofiering, invasive arter.

Der er foreslået konkrete projekter for de enkelte habitatområder.

F.eks.

Karpedrift:

Begræns karpedambrugsdriften til Gule Dam søerne med det samme!

Hasselmus:

Der er forekomst af hasselmus i Rodenskov. Hasselmus skal på udpegningsgrundlaget ved næste revision af områderne. Hasselmus har i dag svært ved at spredes til Tralskov. Derfor skal der snarest etableres en funktionel økologisk korridor.

Arealet mellem Tralskov og Rodenskov skal udlægges til vedvarende græs og der skal etableres et sammenhængende bredt skov - buskbælte mellem de to skove.

Lilleskov og Troldsmose

Flædbæk og Grønnebæk genskabes som naturlige vandløb med åbne havudløb

Mere konkrete forslag:

Afd.	Træart	Projekt	Konkret
54	ask	vådområde	bundkote i afløb fra vådområdet hæves
56	sø	pleje	Der skal sikres de bedste forhold for Krebsklo
64	ask	vådområde	bundkote i afløb fra vådområdet hæves
92	rose - pileurt	invasiv art	bekæmpe rynket rose og Japansk Pileurt
68	mose	græsning	Lysåbne relativt højtliggende arealer skal afgræsses
69	Gyvel	invasiv art	bekæmpe Gyvel på Bosted Hoved
53	Rødel	vådområde	bundkote i afløb fra vådområdet hæves
59-66-61-81	mose-ask	vådområde	lukke drængrøfter - naturlige vandløb bevares
X	vej	forstyrrelse	Trafikregulering af motorkøretøjer mht rovfugle